บทที่ 1
บทนำ

โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อแสวงหาวิธีแก้ปัญหาและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นที่เกิดขึ้น โดยเป็นความพยายามในการกำหนดนโยบาย กำหนดแผนปฏิบัติการ หรือสร้างความร่วมมือและข้อตกลงการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กร ตลอดจนความพยายามในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย พบว่ามาตรการด้านกฎหมาย ที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2476 พระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นผลให้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้ง ป.ป.ป. ขึ้น พระราชบัญญัติการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของวุฒิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2539 เป็นต้น ต่อมาใน พ.ศ. 2540 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้น หนึ่งในองค์กรที่จัดตั้งขึ้น คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นองค์กรหลักสำคัญที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม Transparency International (TI) ได้ทำการสำรวจสถานการณ์ปัญหาคอร์รัปชั่นของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยได้พัฒนาดัชนีที่ใช้วัดระดับคอร์รัปชั่นที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศเรียกว่า ดัชนีคอร์รัปชั่น (Corruption Perceptions Index หรือ CPI) ทั้งนี้เป็นการคำนวณออกมาเป็นค่าคะแนนตั้งแต่ 0-10 คะแนน ประเทศที่ได้คะแนน 10 เป็นประเทศที่ไม่มีปัญหาเรื่องคอร์รัปชั่น ลดหลั่นลงไปเป็นลำดับจนถึงประเทศที่ได้คะแนนเท่ากับ 0 เป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชั่นสูงมาก จากรายงานผลการสำรวจของ TI ค่าดัชนีคอร์รัปชั่นของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 พบว่า อยู่ระหว่าง 2.79-3.80 และรายงานล่าสุด ณ ปี 2551 ค่าดัชนีของไทยเท่ากับ 3.50 โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 80 จาก 180 ประเทศ ซึ่งหมายความว่า ปัญหาคอร์รัปชั่นในสังคมไทยที่วัดโดยวิธีการของ TI ยังไม่มีแนวโน้มที่จะลดลง ทั้งที่มีความพยามยามในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นในทุกระดับ อย่างหลากหลายรูปแบบและวิธีการ ซึ่งค่า

ดัชนีคอร์รัปชั่นดังกล่าวอาจไม่สามารถสะท้อนปัญหาการทุจริตของประเทศไทยได้ครอบคลุม เนื่องจากยังไม่ได้พิจารณาถึงความพยายามของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนอื่นๆ ที่มีการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการทุจริตในลักษณะที่เป็นรายงานสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชั่น (White Paper on Corruption in Thailand) เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะ

ดังนั้น โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย นับเป็นก้าวย่างที่สำคัญที่จะทำให้ทราบถึงสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งสถานการณ์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย โครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งด้านบทบาทภาระหน้าที่ และกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งผลสำรวจความคิดเห็นและประสบการณ์ของภาคธุรกิจที่มาติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ ข้าราชการ และพนักงานของรัฐ เพื่อประเมินสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการทราบสถานการณ์ปัญหาคอร์รัปชั่นในปัจจุบัน เพื่อเผยแพร่เป็นข้อมูลความรู้ให้กับสาธารณชน ได้เข้าใจถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นภาพรวมและความพยายามในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งการเผยแพร่องค์ความรู้เหล่านี้เป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการป้องกันปัญหาการคอร์รัปชั่น และเพื่อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนที่จะช่วยขจัดอุปสรรค และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย รวมไปถึงเป็นแนวทางในการจัดทำตัวชี้วัดด้านคอร์รัปชั่นสำหรับประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.2.1 ศึกษาสถานการณ์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย โดยศึกษาถึงโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งด้านบทบาทภาระหน้าที่ และกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

1.2.2 สำรวจความคิดเห็นและประสบการณ์ของภาคธุรกิจที่มาติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ ข้าราชการ และพนักงานของรัฐ เพื่อประเมินสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย

1.2.3 เพื่อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนที่จะช่วยขจัดอุปสรรค และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา หรือคำถามที่งานวิจัยนี้มุ่งจะตอบ คือ

1.3.1 สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เป็นอย่างไร

1.3.2 โครงสร้างองค์กร บทบาทภาระหน้าที่ และกระบวนการในการดำเนินงาน ขององค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะอย่างไร

1.3.3 กลุ่มนักธุรกิจมีความคิดเห็นหรือทัศนคติ ต่อการให้บริการของภาครัฐอย่างไร มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการคอร์รัปชั่นในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐแง่ใดบ้าง และพฤติกรรมของข้าราชการ พนักงานของรัฐ ที่มีการกระทำคอร์รัปชั่นมีลักษณะอย่างไร รวมถึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มการคอร์รัปชั่นในหน่วยงานรัฐ อย่างไร

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย (Conceptual Framework) ได้เสนอในแผนภาพ โดยกรอบแนวคิดในการศึกษาอยู่ภายใต้บริบทของการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย ซึ่งกรอบการประเมินสถานการณ์ครอบคลุม 3 ด้านหลัก คือ

1.4.1 ประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ โดยศึกษานิยาม/ความหมายของสถานการณ์การทุจริต บริบทในสังคมต่างประเทศและในบริบทสังคมไทย และประเมินการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ทั้งสถานการณ์การทุจริตของไทยเปรียบเทียบกับสังคมโลก สถานการณ์การทุจริตในระดับสถาบันและหน่วยงานราชการในระดับต่างๆ และสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย

จากมุมมองของนักธุรกิจ เพื่อรวบรวมข้อมูลสถิติ และสร้าง Baseline data และตรวจสอบความก้าวหน้าของสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทยที่ผ่านมา

1.4.2 ศึกษาบริบทหรือเงื่อนไข/ปัจจัย/สาเหตุ ที่ทำให้เกิดสถานการณ์การทุจริต

1.4.3 วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยกับกลยุทธ์ของสถาบันที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต

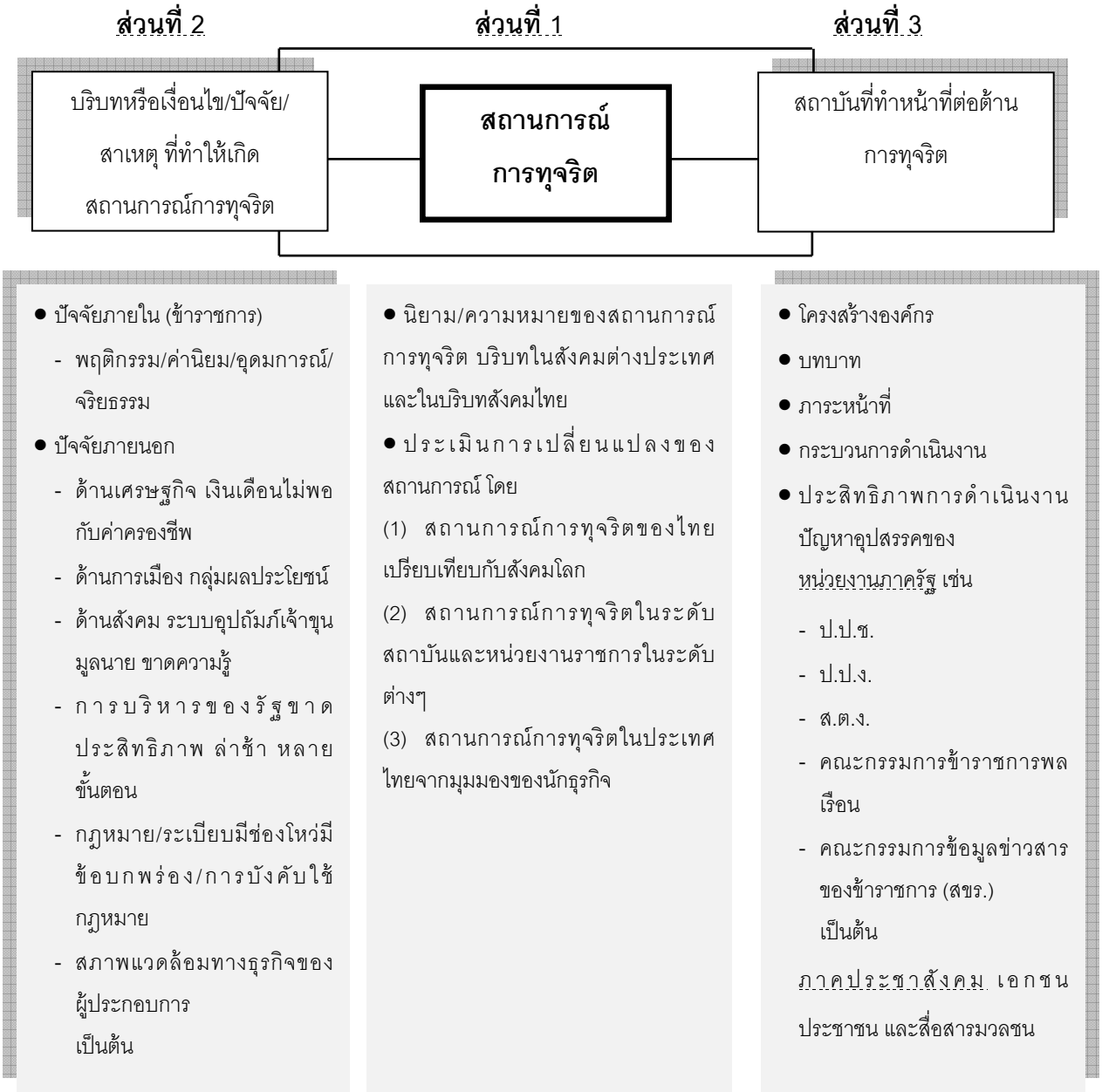

รวบรวมจากข้อมูลทุติยภูมิ/การศึกษาที่ผ่านมา และจากการสำรวจภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์นักธุรกิจในบางปัจจัย เช่น สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการทุจริต ประสิทธิภาพการให้บริการ ความล่าช้าดีขึ้นหรือไม่ สาเหตุที่จ่ายสินบน	รวบรวมจากข้อมูลทุติยภูมิ/การศึกษาที่ผ่านมา และจากการสำรวจภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์นักธุรกิจในด้านเชิงปริมาณ เช่น จำนวนเงินที่จ่าย ความถี่ของการจ่ายสินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และรูปแบบการทุจริต	รวบรวมจากข้อมูลการศึกษาที่ผ่านมาและจากการสำรวจภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์นักธุรกิจในด้านความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต

1.5 ขอบเขตการวิจัยและวิธีการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษาสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทยมีขอบเขตที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) มุ่งเน้นประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

2) มุ่งเน้นศึกษาโครงสร้างของสถานการณ์ต่อต้านการทุจริต ใน 5 องค์ประกอบหลักได้แก่

2.1) โครงสร้างของกลุ่มอำนาจหรือกลุ่มผลประโยชน์ เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงหรือการรวมตัวที่จะนำไปสู่การกระทำการทุจริตคอร์รัปชั่น หรือทำให้ลดการทุจริตคอร์รัปชั่นลงได้

2.2) โครงสร้างของหน่วยปฏิบัติ ภาคราชการ เพื่อศึกษาถึงการคอร์รัปชั่นว่าอยู่ในส่วนใด โดยแบ่งประเภทหน่วยงานศึกษาเป็น 3 ประเภทได้แก่ (1) หน่วยงานที่กำหนด กฎ หรือการจัดระเบียบของสังคม (Social Regulators) (2) หน่วยงานให้บริการสังคม (Social Service Providers) (3) หน่วยงานที่ออกใบอนุญาตและสิทธิต่างๆ (Permit Control)

2.3) โครงสร้างทางสังคม (Social Structure) เพื่อศึกษาถึงกลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชน ภาคประชาชน สื่อสารมวลชน ว่ามีกิจกรรมทางสังคมที่ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นอย่างไร ทั้งด้านบทบาทภาระหน้าที่ และกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2.4) สำรวจนักธุรกิจผู้มาติดต่อในหน่วยงานภาครัฐ และข้าราชการ พนักงานของรัฐ ทั้งในด้านความคิดเห็น สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต

2.5) ศึกษาสถาบันที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Institution) ทั้งด้านบทบาทภาระหน้าที่ และกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำงานไปในทิศทางเดียวกัน

1.5.2 **ขอบเขตด้านการปฏิบัติงาน**

ขอบเขตด้านการปฏิบัติงานของการศึกษาสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย คณะผู้วิจัยมีขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินโครงการดังต่อไปนี้

1) ทบทวน ค้นคว้า วิเคราะห์ เอกสาร และข้อมูลสถิติจากแหล่งต่างๆ เช่น เอกสารวิชาการและตำรา รายงานการศึกษาวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ บทวิเคราะห์ ข้อมูลทางสื่อมวลชน และเอกสารทางราชการและองค์การเอกชน รวมทั้งจาก website ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ด้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

2) การกำหนดระเบียบวิธีในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบเครื่องมือวัด การกำหนดประชากรเป้าหมาย การสุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดตัวอย่าง ตลอดจนแนวทางในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรเป้าหมายในพื้นที่

4) การวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และประมวลผลการสำรวจความคิดเห็น

5) การจัดทำเอกสารรายงานสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชั่นในประเทศไทย

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการสำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการทุจริตนั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการสำรวจในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล (จำนวน 150 ตัวอย่าง) และภูมิภาค (จำนวน 150 ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นภาคๆ ละ 30 ตัวอย่าง และในแต่ละภาคจะเลือกจังหวัดตัวแทนภาคละ 3 จังหวัด) โดยคณะผู้วิจัยมีเกณฑ์การเลือกพื้นที่ในการสำรวจดังนี้

- **การเลือกพื้นที่การสำรวจ**

การเลือกพื้นที่การสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างนั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การสำรวจตามภูมิภาค โดยแบ่งประเทศไทยเป็น 6 ภูมิภาค ดังนี้ กรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จากนั้นจึงทำการเลือกจังหวัดโดยเกณฑ์ที่ใช้เลือกจังหวัดนั้น ทางคณะผู้วิจัยใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) ใน พ.ศ. 2550 (ซึ่งเป็นข้อมูลปีล่าสุดที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำขึ้น) ตัวเลข GPP เป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงมูลค่าธุรกรรมทางการค้าของหน่วยธุรกิจในจังหวัดนั้นๆ ว่า ในแต่ละจังหวัดมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่มากน้อยเพียงใด หากจังหวัดที่มี GPP สูงแสดงให้เห็นว่า จังหวัดนั้นมีธุรกรรมทางเศรษฐกิจและการค้าสูง ซึ่งจะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึง ความเป็นเมือง ตลอดจนพฤติกรรมและทัศนคติของประชากรที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดจังหวัดเป้าหมายที่ทำการเก็บข้อมูลระดับปฐมภูมิโดยการสำรวจด้วยการใช้แบบสอบถาม ในพื้นที่แต่ละภาคดังนี้

1) **กรุงเทพฯและปริมณฑล** จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สมุทรสาคร สมุทรปราการ นครปฐม และนนทบุรี

2) **ภาคเหนือ** จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง และลำพูน

3) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ และบุรีรัมย์

4) **ภาคใต้** จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ สงขลา ปัตตานี และยะลา

5) **ภาคตะวันออก** จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ ชลบุรี จันทบุรี และระยอง

6) **ภาคกลาง รวมภาคตะวันตก** จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และสุพรรณบุรี

สำหรับจังหวัดตัวอย่างในแต่ละภาคสรุปอยู่ในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จังหวัดตัวอย่างตัวแทนตัวแทนระดับภาค

ภูมิภาค	จังหวัด
1. กรุงเทพฯ และปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สมุทรสาคร สมุทรปราการ นครปฐม และนนทบุรี
2. ภาคเหนือ	เชียงใหม่ ลำปาง และลำพูน
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา ชัยภูมิ และบุรีรัมย์
4. ภาคใต้	สงขลา ปัตตานี และยะลา
5. ภาคตะวันออก	ชลบุรี จันทบุรี และระยอง
6. ภาคกลาง	พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และสุพรรณบุรี

- **การสุ่มตัวอย่าง**

คณะผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้ คือ

1) ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สมุทรสาคร สมุทรปราการ นครปฐม และนนทบุรี จำนวน 150 ตัวอย่าง

2) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และลำพูน จำนวน 30 ตัวอย่าง

3) ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และบุรีรัมย์ จำนวน 30 ตัวอย่าง

4) ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ปัตตานี และยะลา จำนวน 30 ตัวอย่าง

5) ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จันทบุรี และระยอง จำนวน 30 ตัวอย่าง

6) ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี และสุพรรณบุรี จำนวน 30 ตัวอย่าง

ตารางที่ 1.2 จำนวนตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง (ตัวอย่าง)
1. กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สมุทรสาคร สมุทรปราการ นครปฐม และนนทบุรี	150
2. เชียงใหม่ ลำปาง และลำพูน	30
3. นครราชสีมา ชัยภูมิ และบุรีรัมย์	30
4. สงขลา ปัตตานี และยะลา	30
5. ชลบุรี จันทบุรี และระยอง	30
6. พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และสุพรรณบุรี	30
รวมทั้งหมด	**300**

สำหรับการสุ่มตัวอย่างใช้รายนามผู้ประกอบการธุรกิจจากหอการค้าไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยมีรายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) **ภาคธุรกิจ** ให้มีภาคการผลิต (รวมเกษตรและเหมืองแร่) ภาคการบริการ และภาคการค้า (รวมค้าส่งและค้าปลีก) ตามสัดส่วนของ GDP ไม่ต่ำกว่า 15% ในแต่ละภาคธุรกิจ

2) **สถานที่ตั้ง** อย่างน้อย 15% ของตัวอย่าง จะต้องตั้งอยู่ในเมืองเล็กหรือในเขตชนบท คือเขตขนาดเล็กหรือส่วนที่เป็นชนบท

3) **ลักษณะการค้า** อย่างน้อย 15% ของตัวอย่างเป็นธุรกิจเกี่ยวกับการส่งออก

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัย “ประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย” คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1.6.1 การศึกษาสถานการณ์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย โดยศึกษาถึงโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งด้านบทบาทภาระหน้าที่ และกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิธีการศึกษานั้น ศึกษาจากเอกสารข้อมูล ทั้งที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จากตำรา บทความทางวิชาการ เอกสารของทางราชการและองค์การเอกชน หนังสือ งานค้นคว้าวิจัย บทความ หนังสือพิมพ์ รายงานสถิติต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ website ต่างๆ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับดัชนีวัดอัตราความเสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชั่น เพื่อศึกษาทบทวน และสังเคราะห์สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยในมิติต่างๆ ของการทุจริตคอร์รัปชั่น โดยเฉพาะตัวชี้วัด/สถิติ/ดัชนี/ผลสำรวจต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริต ทั้งที่เป็นตัวชี้วัด/สถิติ/ดัชนี/ผลสำรวจต่างๆ ของในและต่างประเทศ และบริบทหรือเงื่อนไข/ปัจจัย/สาเหตุ ที่ทำให้เกิดสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย ตลอดจนสถาบันที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต โครงสร้างองค์กร บทบาท ภาระหน้าที่ กระบวนการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ของสถาบันที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา

1.6.2 การสำรวจความคิดเห็นและประสบการณ์ของภาคธุรกิจที่มาติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ ข้าราชการ และพนักงานของรัฐ เพื่อประเมินสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย

วิธีการศึกษานั้น ใช้วิธีการสำรวจภาคสนาม ด้วยการใช้แบบสอบถาม (questionnaires) สัมภาษณ์นักธุรกิจตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย สำหรับแบบสอบถามเมื่อกำหนดคำถามขึ้นตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นก่อนเก็บข้อมูลจริง

สำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น คณะผู้วิจัยได้กำหนดไว้ที่ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficiency) ไม่ต่ำกว่า 0.80 ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบในภาพรวม คือมีระดับค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficiency) เท่ากับ 0.9560 จึงถือได้ว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผ่านการทดสอบและมีความน่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามสูง

1.6.3 เสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนที่จะช่วยขจัดอุปสรรค และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย วิธีการศึกษานั้น ใช้วิธีสังเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้จากข้อ 1.6.1 และ 1.6.2 เพื่อนำมาพิจารณาเรียบเรียงเป็นข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อขจัดและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นต่อไป

1.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้สะท้อนถึงสภาพของปัญหาและสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชั่น ตลอดจนประเด็นที่เกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร บทบาท ภาระหน้าที่ กระบวนการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ของสถาบันที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต คณะผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ และสามารถตอบโจทย์ของงานวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

1.7.1 **การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ** (primary data) โดยจัดเก็บข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด

1.7.2 **การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ** (secondary data) โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี และแนวความคิด ตลอดจนตัวชี้วัด/สถิติ/ดัชนี/ผลสำรวจต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริต ทั้งที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จากตำรา บทความทางวิชาการ เอกสารของทางราชการและองค์กรเอกชน หนังสือ งานค้นคว้าวิจัย บทความ หนังสือพิมพ์ และรายงานสถิติต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชั่น ตลอดจนประเด็นที่เกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร บทบาท ภาระหน้าที่ กระบวนการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ของสถาบันที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริตในระยะ 5 ปีที่ผ่านมาอีกด้วย

1.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.8.1 **การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ** (Primary Data) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ให้ได้ครบตามจำนวนที่กำหนด และลงรหัสข้อมูลจากแบบสอบถาม

2) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละข้อและในภาพรวม ตลอดจนใช้หลักการวิเคราะห์ตารางไขว้ (Cross tabulation) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA)

1.8.2 **การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ** (Secondary Data) ข้อมูลที่เป็นเอกสาร ตลอดจนตัวชี้วัด/สถิติ/ดัชนี/ผลสำรวจต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริต คณะผู้วิจัยจะได้จัดระบบข้อมูล จัดแยกประเภทข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูล จัดเรียงลำดับข้อมูล หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปความเชื่อมโยงระหว่างจุดมุ่งหมาย กรอบแนวคิด และวิธีการวิจัย และวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Description Analysis)

1.9 ผลผลิต (output หรือ deliverables) ของการวิจัย

1.9.1 เอกสารรายงานสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชั่นในประเทศไทย (White Paper on Corruption in Thailand) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในสถานการณ์ของการทุจริต และความพยายามในการแก้ปัญหาการทุจริตในองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้

1.9.2 ข้อมูลที่เป็นสถิติและข้อมูลจากการสำรวจในการศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

1.9.3 สามารถทราบสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและคุณภาพการให้บริการของหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐ ซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิรูปปรับปรุงประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะภาครัฐ เพื่อขจัดอุปสรรคของการประกอบธุรกิจและลดการทุจริตคอร์รัปชั่นของหน่วยงานภาครัฐ

1.10 ประโยชน์ (หรือ outcome) ที่คาดหวังจากผลผลิตโดยเฉพาะด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

1.10.1 สาธารณชนได้รับรู้ข้อมูลความรู้ และได้เข้าใจถึงสถานการณ์ปัญหาคอร์รัปชั่นในปัจจุบันที่เกิดขึ้นเป็นภาพรวมและความพยายามในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศไทย

1.10.2 มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชั่นในประเทศไทย ที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมไปถึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำตัวชี้วัดด้านคอร์รัปชั่น

1.10.3 ช่วยขจัดอุปสรรค และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย

1.11 การเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องนี้ จะประกอบไปด้วยทั้งหมด 5 บท ดังนี้

1.11.1 บทที่ 1 เป็นบทนำ กล่าวถึงความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย โจทย์งานวิจัย หรือคำถามที่งานวิจัยนี้มุ่งจะตอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลผลิต (output หรือ deliverables) ของการวิจัย และประโยชน์ (หรือ outcome) ที่คาดหวังจากการวิจัย

1.11.2 บทที่ 2 กล่าวถึงพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชั่น อันประกอบด้วย นิยามของการทุจริต วิวัฒนาการที่ทำให้เกิดสถานการณ์การทุจริต ตลอดจนเงื่อนไขหรือสาเหตุ รวมทั้งเครื่องมือวัดการทุจริตคอร์รัปชั่น

1.11.3 บทที่ 3 กล่าวถึงการทุจริตคอร์รัปชั่นของไทยในบริบทโลก โดยการประเมินการเปลี่ยนแปลงสถานะของการทุจริตของไทยเปรียบเทียบกับสังคมโลกในภาพรวม และประเมินสถานะของการทุจริตในระดับสถาบันและหน่วยราชการของไทยเปรียบเทียบกับสังคมโลก จากดัชนีชี้วัดและข้อมูลสถิติด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต

1.11.4 บทที่ 4 กล่าวถึงสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย ลำดับเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครอง และการทุจริตคอร์รัปชั่นในระดับประเทศ สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยจากมุมมอง

ของนักธุรกิจ จากการสำรวจความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักธุรกิจจำนวน 300 ตัวอย่าง ตลอดจนสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยจากการประเมินโดยข้อมูลอื่นๆ

1.11.5 บทที่ 5 กล่าวถึงการพัฒนาสถาบันและแนวทางการต่อต้านการทุจริต

1.11.6 บทที่ 6 เป็นบทสรุปและเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนที่จะช่วยขจัดอุปสรรค และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย